

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองแบบประชาธิปไตย ให้ความสำคัญกับการปกครองตนเอง หรือ การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นสัญลักษณ์ อีกประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รูปแบบของการปกครองส่วน ท้องถิ่นดังกล่าวเกิดจากการนำเอาหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) มาใช้โดย รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครอง และจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยตนเองท้องถิ่นสามารถกำหนดวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยคนของท้องถิ่นตาม ความประสงค์ของท้องถิ่นสำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้ว รัฐบาลกลางถือว่าการ เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ ประเทศ เพราะทำให้มีนโยบายสาธารณะ ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ช่วย ลดการติดขัดของการดำเนินการแบบเดิม ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ส่วนกลาง ช่วยปรับปรุงและ เร่งการดำเนินกิจการของรัฐ รวมทั้งกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีการริเริ่มดำเนินการใหม่ ๆ ด้วย (สัมฤทธิ์ สุขสงค์, 2545 : 1)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ในปัจจุบัน มีอยู่ 5 รูปแบบ แบ่งออกเป็นรูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในท้องที่ที่มีความเจริญน้อยและกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ของประเทศ จึงถือว่าเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับล่างสุดและใกล้ชิดกับประชาชน ในระดับฐานรากมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบันจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (ธีรวุฒิ ไชยสิทธิ์กุล, 2550 : 65) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่

สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้นและพัฒนาไปสู่การปกครอง
ท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล (สนิท จรอนันต์, 2549 : 63)

องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และ
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่ง นับว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
ความสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศองค์กรหนึ่งในการ ดำเนินกิจการภายในตำบล
โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม
จนถึงฉบับที่ 6 กำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีโครงสร้าง
สองฝ่าย คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
ซึ่งฝ่ายสภานั้นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้าน
ละ 2 คน ทำหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ
4 ปี และเมื่อหมดวาระแล้วสามารถสมัครรับเลือกตั้งได้อีก คณะผู้บริหารประกอบด้วย
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคนซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่
วันเลือกตั้ง และมีรองนายกองค์ การบริหารส่วนตำบลสองคน และเลขานุการคณะ
ผู้บริหารอีกหนึ่งคน ทำหน้าที่บริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยตามกฎหมาย คือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความ
สะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาเด็กสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีต
ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการ
มอบหมาย นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ดังนี้ ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า
หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม
การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและ
กิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน บำรุงและส่งเสริมการประกอบ
อาชีพของราษฎร คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหา
ผลประโยชน์จากทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หาผลประโยชน์จาก

ทรัพย์สิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม กิจกรรมเกี่ยวกับ การพาณิชย์ การท่องเที่ยว การผังเมือง และจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจริยธรรมของประชาชนเพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการปลูกพืชต่าง ๆ

การพัฒนาแหล่งผลิตทางการเกษตร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาแบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี การพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดระเบียบสังคม เหล่านี้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยหนึ่ง ที่ได้รับจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 ตั้งอยู่เลขที่ 40 หมู่ที่ 6 บ้านหงส์ทอง ตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ทั้งหมด 36,875 ไร่ มีพื้นที่หมู่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 12 หมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ. 2553 : 3) และเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ ยังไม่มีการศึกษาและข้อมูลในเชิงวิชาการ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ โดยเฉพาะการดำเนินงานในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถขาดข้อมูล ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานของ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการศึกษา

1. การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก
- 2 ประชาชนที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาปรับปรุงจากชลลดา อุททา (2552 : 7) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนน
- 1.2 ด้านการจัดให้มีและบำรุง ไฟฟ้าหรือแสงสว่าง
- 1.3 ด้านการจัดให้มีและบำรุงน้ำประปา
- 1.4 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร (Population) หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4,612 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ. 2553 : 5)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 369 คน ที่ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของทาโร ยามานะ (Yamane, 1973 : 727)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

4.1.1 เพศ

4.1.2 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนน

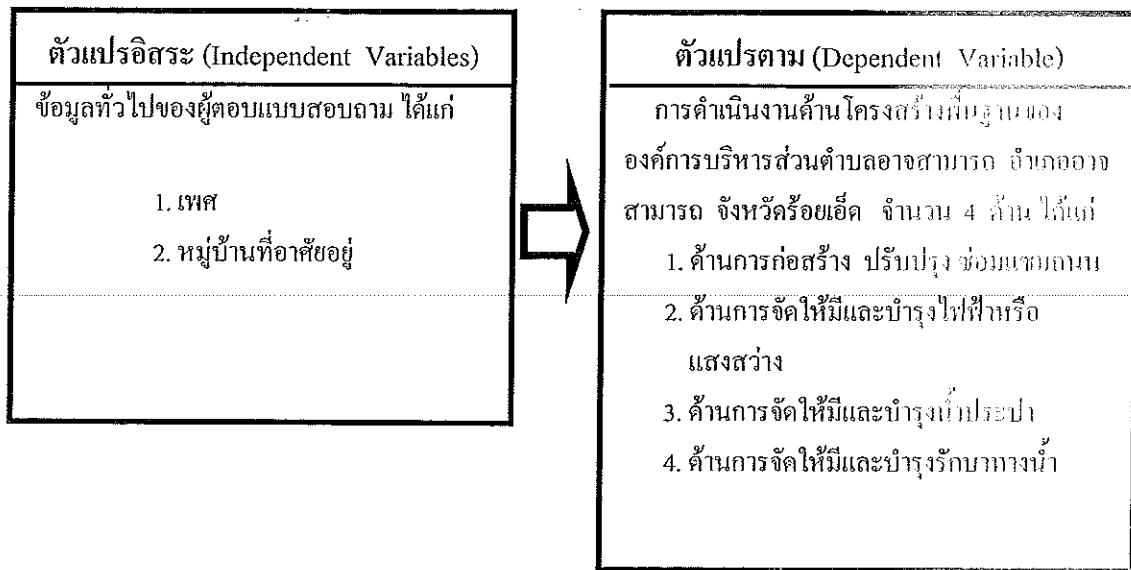
4.2.2 ด้านการจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่าง

4.2.3 ด้านการจัดให้มีและบำรุงน้ำประปา

4.2.4 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการศึกษา ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกที่แสดงออกมาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้มาจากพื้นฐานความรู้ ทักษะคติประสบการณ์ และสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมของบุคคล และหมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานของ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง ด้านการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนน และการจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าแสงสว่าง ด้านการจัดให้มีและบำรุงน้ำประปา ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางน้ำ ดังนี้

1. ด้านการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนน หมายถึง มีการก่อสร้างถนนในเขตพื้นที่อย่างเพียงพอกับความต้องการของประชาชน มีการดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กอย่างทั่วถึง มีการดำเนินการก่อสร้างถนนลาดยางอย่างทั่วถึง มีการดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมถนนให้มีสภาพดีและสะดวกในการสัญจร การก่อสร้างถนนมีความเหมาะสมกับงบประมาณที่ลงทุน ถนนที่ดำเนินการก่อสร้างมีสภาพคงทน ได้มาตรฐานมีการจ้างแรงงานประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างถนน

2. ด้านการจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่าง หมายถึง จัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างอย่างทั่วถึง มีการปรับปรุง ซ่อมแซมไฟฟ้าแสงสว่างในเขตพื้นที่อยู่เสมอ จัดให้มีอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จำเป็นเพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน มีความรวดเร็วในการปรับปรุง ซ่อมแซมไฟฟ้าแสงสว่างขัดข้อง การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างมีความเหมาะสมกับงบประมาณที่ลงทุน ไฟฟ้าแสงสว่างที่ดำเนินการติดตั้งมีสภาพใช้งานได้

4.2.3 ด้านการจัดให้มีและบำรุงน้ำประปา หมายถึง การปรับปรุงระบบประปาให้สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ จัดวางท่อประปาให้ทั่วถึงในเขตชุมชน การขยายกำลังการจ่ายน้ำเพิ่มขึ้น จัดให้มีบริการน้ำดื่มที่สะอาดจัดซ่อมแซมประปาที่ชำรุดเสียหาย เก็บค่าบริการน้ำประปาที่เหมาะสม

4.2.4 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ หมายถึง มีการก่อสร้างทางระบายน้ำให้เพียงพอและทั่วถึงมีการปรับปรุงทางระบายน้ำให้สามารถใช้งานได้ดี มีการทำความสะอาดทางระบายน้ำอย่างสม่ำเสมอ การก่อสร้างทางระบายน้ำเหมาะสมกับงบประมาณที่ลงทุนการก่อสร้างทางระบายน้ำได้ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การก่อสร้างทางระบายน้ำได้ตามมาตรฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนอเทศที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดให้ดียิ่งขึ้น